

НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ ім. Ігоря Сікорського»
Інженерно-хімічний факультет

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан інженерно-хімічного
факультету
(назва інституту/факультету)

_____ Панов Є.М. _____
(підпис) (ініціали, прізвище)

« _____ » _____ 2017 р.

_____ Панов Є.М. _____
(підпис) (ініціали, прізвище)

« _____ » _____ 2018 р.

Екологічне інспектування

РОБОЧА ПРОГРАМА
кредитного модуля

підготовки _____ магістр _____
(назва освітньо-кваліфікаційного рівня)

за спеціальністю 101 Екологія
(шифр і назва)

за спеціалізацією Екологічна безпека
(шифр і назва)

форми навчання _____ денна _____

Ухвалено методичною комісією
інженерно-хімічного факультету
(назва інституту/факультету)

Протокол від 18.05. 2017 р. №9

Голова методичної комісії
_____ Д.Е. Сідоров _____
(підпис) (ініціали, прізвище)

« _____ » _____ 2017 р.

Протокол від _____ 2018р. № _____

Голова методичної комісії
_____ Д.Е. Сідоров _____
(підпис) (ініціали, прізвище)

« _____ » _____ 2018 р.

Робоча програма кредитного модуля «Екологічне інспектування» для студентів, які навчаються за спеціальністю 101 Екологія спеціалізацією Екологічна безпека, освітнього ступеня магістр за денною формою навчання складена відповідно до програми навчальної дисципліни «Екологічне інспектування».

Розробники робочої програми:

доцент, к.т.н. Носачова Юлія Вікторівна
(посада, науковий ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я, по батькові)

(підпис)

Програму затверджено на засіданні кафедри екології та технології
рослинних полімерів
(повна назва кафедри)

Протокол від 18.05.2017 року №10

Завідувач кафедри

М.Д. Гомеля
(підпис) (ініціали, прізвище)

«__» _____ 2017 р.

Протокол від «__» _____ 2018 року № ____

Завідувач кафедри

М.Д. Гомеля
(підпис) (ініціали, прізвище)

«__» _____ 2018 р.

© НТУУ «КПІ», 2017 рік

© НТУУ «КПІ», 2018 рік

І. Опис кредитного модуля

Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Загальні показники	Характеристика кредитного модуля
Галузь знань <u>10 Природничі науки</u> (шифр і назва)	Назва дисципліни, до якої належить кредитний модуль <u>«Екологічне інспектування»</u>	Форма навчання <u>денна</u> (денна / заочна)
(шифр і назва)	Кількість кредитів ECTS <u>3</u>	Статус кредитного модуля <u>Навчальна дисципліна професійної та практичної підготовки</u> (за вибором студентів)
Спеціальність <u>101 Екологія</u> (шифр і назва)	Кількість розділів <u>4</u>	Цикл, до якого належить кредитний модуль <u>цикл професійної підготовки</u>
Спеціалізація <u>Екологічна безпека</u> (назва)	Індивідуальне завдання (вид)	Рік підготовки <u>1</u>
		Семестр <u>1</u>
Освітній ступінь магістр Освітній рівень спеціаліст	Загальна кількість годин <u>90</u>	Лекції <u>27 год.</u>
		Практичні (семінарські) <u>9 год.</u>
		Лабораторні (комп'ютерний практикум) <u>0 год.</u>
	Тижневих годин: аудиторних – <u>2</u> СРС – <u>3</u>	Самостійна робота <u>54 год.</u>
		Вид та форма семестрового контролю <u>Диф. залік усний</u> (екзамен / залік / диф. залік; усний / письмовий / тестування тощо)

Програму кредитного модуля «Екологічне інспектування» складено відповідно до освітньо-професійної програми підготовки магістрів за спеціальністю 101 Екологія спеціалізацією Екологічна безпека.

Кредитний модуль належить до дисципліни професійної та практичної підготовки циклу професійної підготовки за вибором студентів.

Предмет кредитного модуля – здійснення реалізації заходів, що дозволяють покращувати умови і якість життя людини, контроль і інспектування виробничої діяльності, що сприятиме заохоченню підприємців до розробки і впровадження екологічно безпечних технологій з метою не лише підвищення конкурентоздатності, але і ослаблення негативних екологічних наслідків.

Міждисциплінарні зв'язки: навчальній дисципліні «Екологічне інспектування» передують навчальні дисципліни, такі як: «Загальна екологія», «Природоохоронне законодавство та екологічне право». Навчальна дисципліна «Екологічне інспектування» забезпечує дисципліни «Екологічна стандартизація та сертифікація», «Інформаційні технології».

2. Мета та завдання кредитного модуля

2.1. Мета кредитного модуля.

Метою вивчення даного кредитного модуля є формування у студентів комплексу знань, умінь, навичок, необхідних для контролю і оцінювання ступеня екологічної безпеки господарської діяльності та екологічної ситуації, що склалася на об'єктах (територіях); попередження та припинення негативного впливу певного виду антропогенної діяльності на здоров'я людей і навколишнє природне середовище; виявлення пріоритетів вирішення екологічних проблем та підготовка обґрунтованих еколого-економічних рекомендацій щодо стратегії і тактики розв'язання природоохоронних завдань.

Відповідно до мети підготовка магістрів і спеціалістів вимагає формування наступних здатностей:

- проведення відбору зразків (проб) і застосування приладів оцінки стану довкілля,
- оцінювання дотримання природоохоронного законодавства на підприємствах,
- здійснювання контролю за дотриманням природоохоронних стандартів та нормативів,
- аналізування та виявлення негативні тенденції у використанні природних ресурсів,
- кваліфікування екологічного правопорушення за конкретними видами діяльності.

2.2. Основні завдання кредитного модуля.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти після засвоєння кредитного модуля мають продемонструвати такі результати навчання:

знання:

- контроль діяльності виробничих об'єктів,
- кваліфікація порушень природоохоронного законодавства та види відповідальності,
- екологічне інспектування природоохоронної діяльності підприємства.

уміння:

- на підставі уявлень про методи проведення наукових досліджень обирати найбільш оптимальні методології проведення дослідницької роботи,
- згідно законодавства та нормативно-технічної документації, з допомогою приладів для аналізу та контролю параметрів навколишнього середовища, за допомогою відповідальних осіб від підприємства, перевіряти дотримання природоохоронного законодавства на об'єктах господарювання,
- на основі проведених аналізу та контролю виробничих викидів, скласти відповідний акт,
- виходячи з даних, які характеризують природні ресурси України та регіонів, аналізувати та виявляти негативні тенденції у використанні ресурсів,
- на основі проведеного аналізу щодо використання природних ресурсів, скласти відповідний акт,

- спираючись на законодавчі акти та нормативно-технічну документацію, здійснювати контроль щодо відповідності природоохоронним стандартам і нормативам,
- на основі аналізу впливу антропогенного навантаження визначати динаміку зміни у природному середовищі,
- на основі аналізу змін у природному середовищі пропонувати заходи щодо зниження антропогенного навантаження,
- використовуючи норми і положення чинного законодавства, систему кодексів України, що регулюють природокористування, кваліфікувати екологічне правопорушення за конкретними видами та складати відповідний акт,
- на основі природоохоронного законодавства, визначати категорію порушень, які тягнуть за собою дисциплінарну, майнову, адміністративну, кримінальну відповідальність та складати відповідний акт.

досвід:

- організація природоохоронної діяльності,
- здійснення контролю за дотримання природоохоронного законодавства на об'єктах господарювання,
- прогнозування стану навколишнього середовища,
- проведення замірів з необхідною точністю.

3. Структура кредитного модуля

Назви розділів і тем	Кількість годин			
	Всього	Лекції	Практичні	СРС
<i>Розділ 1. Державні органи екологічного контролю і інспектування, проведення інспекторських перевірок</i>	18	8		10
<i>Розділ 2. Перевірка діяльності підприємств і нормативи часу при здійсненні інспектування</i>	19	7	2	10
<i>Розділ 3. Здійснення державного контролю за охороною земель, лісів та інших рослинних ресурсів</i>	20	8	2	10
<i>Розділ 4. Порядок встановлення, обчислення та сплати зборів за забруднення навколишнього природного середовища</i>	17	4	1	12
Модульна контрольна робота з розділів 1-4	8		2	6
Диф. залік	8		2	6
Всього годин	90	27	9	54

4. Лекційні заняття

Лекційні заняття спрямовані на:

- надання сучасних, цілісних, взаємозалежних знання з дисципліни «Екологічне інспектування», рівень яких визначається цільовою установкою до кожної конкретної теми;
- забезпечення в процесі лекції творчої роботи студентів спільно з викладачем;
- виховання у студентів професійно-ділових якостей і розвиток у них самостійного творчого мислення;
- формування у студентів необхідного інтересу та надання напрямку для самостійної роботи;
- визначення на сучасному рівні розвитку науки і техніки в області охорони довкілля, прогнозування їх розвитку на найближчі роки;
- відображення методичної обробки матеріалу (виділення головних думок і положень, підкреслення висновків, повторення їх у різних формулюваннях);
- набуття наочної, поєднання по можливості з демонстрацією аудіовізуальних матеріалів, макетів, моделей і зразків;
- викладання чіткою і ясною мовою, роз'яснення всіх нововведених термінів і понять;
- доступність для сприйняття даної аудиторією.

№ з/п	Назва теми лекції та перелік основних питань (перелік дидактичних засобів, посилання на літературу та завдання на СРС)
1	Державні органи екологічного контролю і інспектування Система органів екологічного контролю і інспектування. Державні органи контролю. Органи природоохоронного інспектування в системі державного екологічного контролю. Громадські органи екологічного контролю. Повноваження органів екологічного контролю. Повноваження державних органів контролю. Повноваження і права громадських екологічних організацій. Повноваження і права громадських екологічних інспекторів. Форми екологічного контролю. <i>Література:</i> [1]ст. 5-10; [2]ст. 7-11; [3]ст. 16-19; [4]ст. 15-22. Завдання на СРС – Ознайомитися з основними законодавчими актами у різних галузях охорони довкілля [4] ст. 25-100, [14]ст.1-19.
2	Загальна характеристика Державної (головної) екологічної інспекції та Державних екологічних інспекцій в областях, місті Києві Загальні відомості про інспекції. Повноваження і права Державної (головної) екологічної інспекції (Держекоінспекції). Повноваження Держекоінспекції. Права Держекоінспекції. Повноваження і права Державних екологічних інспекцій в областях, місті Києві (далі – Інспекції). Повноваження Інспекцій. Права Інспекцій. Керівництво інспекцій. <i>Література:</i> [1]ст. 5-10; [2]ст. 7-11; [3]ст. 16-19; [4]ст. 15-22. Завдання на СРС – Розглянути компетенцію державних органів місцевого самоврядування в галузі охорони довкілля [4]ст. 12-17.
3	Проведення інспекторських перевірок з охорони навколишнього природного середовища Юридичні аспекти перевірок. Загальні відомості про здійснення перевірки. Планування, організація, порядок призначення і підготовка до перевірки. Види і частини перевірки. Права та обов'язки державних інспекторів. Форми Повідомлення про проведення планової перевірки і направлення на проведення перевірки. Початок перевірки. Хід перевірки. Оформлення перевірки. Форми документів перевірки (Акт перевірки дотримання вимог природоохоронного законодавства, Припис, Подання про видачу, зупинення дії або анулювання дозволу,

	ліміту, квоти). Література: [5]ст.10-13; [6]ст. 17-20, 21 ст. 22-29 Завдання на СРС – Повноваження, якими володіють громадські інспектори з охорони НПС. Розглянути форми статистично звітності об'єктів господарювання щодо охорони НПС [4] ст.10-12, [15]ст. 7-9
4	Виявлення порушень та застосування заходів впливу до порушників природоохоронного законодавства Випадки виявлення фактів порушення природоохоронного законодавства. Оформлення (фіксація) факту порушення. Порядок застосування заходів впливу. Література: [7]ст.17-25; [8]ст.54-57; [9]ст. 22-28, 21 ст.29-43. Завдання на СРС – Розглянути якими законодавчими актами керується державний інспектор при складанні протоколу [4] ст. 15-21.
5	Вилучення знарядь незаконного добування (заготівлі) природних ресурсів, самих природних ресурсів та продукції, що з них вироблена Вилучення знарядь незаконного добування (заготівлі) природних ресурсів. Вилучення незаконно добутих (заготовлених) природних ресурсів або продукції, що з них вироблена. Зберігання вилучених знарядь незаконного добування (заготівлі) природних ресурсів, плавучих засобів, зброї та боєприпасів. Зберігання незаконно добутих (заготовлених) природних ресурсів або продукції, що з них вироблена. Реалізація незаконно добутих (заготовлених) природних ресурсів або продукції, що з них вироблена. Література: [7]ст. 33-40; [8]ст. 70-75; [9] ст. 15-20, 21 ст. 43-51. Завдання на СРС – Охарактеризувати порядок вилучення незаконно добутих природних ресурсів або продукції, що з них вироблена [7] ст. 23-30.
6	Перевірка повітряохоронної діяльності підприємств і нормативи часу при здійсненні інспектування Стаціонарні джерела забруднення. Матеріали і документи, що розглядаються при перевірці підприємства. Виявлення наднормативних і надлімітних викидів. Перевірка санітарно – промислової лабораторії підприємства. Вимоги до розміщення та обладнання місць відбору проб з газопилових потоків. Пересувні джерела забруднення. Що повинно перевірятися на автопідприємствах? Операція «Чисте повітря». Нормативи часу при перевірці дотримання повітряохоронного законодавства підприємствами. Підприємства, що мають стаціонарні джерела забруднення. Автопідприємства. Література: [10]ст. 79-95; [13]ст. 23-31; [17]ст. 6-9. Завдання на СРС – Охарактеризувати критерії нормування якості навколишнього природного середовища в галузі охорони атмосферного повітря [10, 15] ст. 23-27.
7	Інвентаризація викидів забруднюючих речовин на підприємстві і звіт про неї Чим регламентується проведення інвентаризації і складання звіту? Основні терміни та їх визначення. Порядок проведення інвентаризації. Зміст звіту. Додатки до інструкції «Про зміст та порядок складання звіту про проведення інвентаризації викидів забруднюючих речовин на підприємстві». Література: [14] ст. 15-18; [15]ст. 27-29. Завдання на СРС – Проаналізувати методи визначення забруднюючих речовин на підприємстві [13] ст. 11-18.
8	Перевірка водоохоронної діяльності і нормативи часу при здійсненні інспектування Перевірка водоспоживання. Перевірка водовідведення. Перевірка санітарного стану території об'єкту і потенційних джерел забруднення поверхневих і підземних вод. Перевірка водоохоронної діяльності. Відбір проб води. Загальні вимоги до

	відбору проб, види проб і техніка безпеки. Місця відбору, час та частота відбору проб. Обладнання, посуд та способи відбору проб. Реєстрація, зберігання та транспортування проб. Нормативи часу при перевірці підприємств на дотримання водоохоронного законодавства. Загальні відомості. Нормативи часу. Література: [16] ст. 13-15; [18] ст. 22-25, 22 ст.67-83 Завдання на СРС – Охарактеризувати власність на води [16] ст.14-15; [18]ст. 22.
9	Екологічний контроль за впливом тваринницьких комплексів на водні об'єкти Особливості забруднення вод тваринницькими комплексами. Водопостачання комплексів і норми витрат води. Основні схеми обробки гною. Загальні відомості. Обробка гною на свинарських комплексах. Обробка гною на комплексах великої рогатої худоби. Об'єкти перевірки на тваринницьких комплексах. Інформація по об'єкту. Стан водопостачання. Стан водовідведення. Обробка і зберігання гною, утилізація стічних вод. Аварійні забруднення. Оформлення результатів перевірки. Література: [18]ст. 1-15. Завдання на СРС – Методи зменшення забруднення поверхневих і підземних вод [18]ст. 15-17.
10	Здійснення державного контролю за поводженням з відходами Питання, які розглядаються при перевірці об'єкта, на якому утворюються, розміщуються та знешкоджуються відходи. Основні види порушень в галузі поводження з відходами. Література: [1]ст. 37-44; [14]ст. 25-27; [21]ст. 83-89. Завдання на СРС – Охарактеризувати вимоги поводження з відходами лікарських закладів [1]ст. 39; [14]ст. 26.
11	Порядок планування, проведення і оформлення перевірок умов використання та охорони земель, а також застосування заходів впливу до порушників земельного законодавства Юридичні аспекти державного контролю за використанням і охороною земель. Методи здійснення державного контролю. Види перевірок. Планові перевірки. Позапланові перевірки. Оперативні перевірки. Порядок проведення перевірок. Оформлення документів за результатами перевірок. Порядок застосування заходів впливу до порушників земельного законодавства. Форми документів (акта, протоколу, припису) за результатами перевірок. Література: [11]ст. 3-9; [20]ст. 1-50. Завдання на СРС – Проаналізувати юридичні документи в галузі охорони земельних ресурсів [4]ст. 55-60.
12	Здійснення державного контролю за охороною, захистом, використанням, відтворенням лісів та інших рослинних ресурсів Поняття «ліс», «трав'янисті ресурси», об'єкти рослинного світу. Природні комплекси природно-заповідного фонду України. Перевірка стану лісів та інших рослинних ресурсів. Основні види порушень в галузі охорони лісів та інших рослинних ресурсів. Література: [5]ст.15-18; [12]ст.35-37; [21] ст. 89-98. Завдання на СРС – Охарактеризувати лісовпорядкування в інших країнах [5]ст.35; [12]ст. 67-69; [21] ст.145.
13	Здійснення державного контролю у галузі охорони, використання і відтворення тваринного світу (рибних ресурсів) Об'єкти тваринного світу. Охорона тваринного світу. Основні види порушень у галузі охорони тваринного світу. Охорона рибних запасів. Основні види порушень

	у галузі охорони рибних запасів. Література: [5]ст. 20-24; [12]ст. 37-40; [21] ст. 98-100. Завдання на СРС – Вказати причини планування відстрілу диких тварин [5]ст. 25; [12]ст. 39.
14	Здійснення державного контролю за транспортуванням, зберіганням і застосуванням пестицидів та мінеральних добрив Визначення поняття «пестициди», групи пестицидів. Перевірка зберігання пестицидів та мінеральних добрив. Перевірка транспортування пестицидів та мінеральних добрив. Перевірка застосування пестицидів та мінеральних добрив. Порядок проведення комплексної інвентаризації місць накопичення заборонених і непридатних до використання в сільському господарстві хімічних засобів захисту рослин. <i>Література:</i> [9]ст. 27-29; [21]ст. 108-130. Завдання на СРС – Охарактеризувати порядок проведення комплексної інвентаризації місць накопичення невідомих, заборонених і непридатних до використання в сільському господарстві хімічних засобів захисту рослин [9]ст. 30; [21]ст. 110.

5. Практичні заняття

У системі професійної підготовки студентів практичні заняття займають 25 % аудиторного навантаження. Будучи доповненням до лекційного курсу, вони закладають і формують основи кваліфікації еколог для спеціалістів та еколог, викладач ВНЗ для магістрів. Зміст цих занять і методика їх проведення забезпечують розвиток творчої активності особистості. Вони розвивають наукове мислення і здатність користуватися спеціальною термінологією, дозволяють перевірити знання, у зв'язку з чим даний вид роботи виступає важливим засобом оперативного зворотного зв'язку. Тому практичні заняття виконують не тільки пізнавальну і виховну функції, але й сприяти зростанню студентів як творчих працівників в області екології.

Основні завдання циклу практичних занять:

- ◆ допомогти студентам систематизувати, закріпити і поглибити знання теоретичного характеру в області охорони довкілля;
- ◆ навчити студентів прийомам вирішення практичних завдань, сприяти оволодінню навичками та вміннями виконання розрахунків, графічних та інших видів завдань;
- ◆ навчити їх працювати з науковою та довідковою літературою, документацією і схемами;
- ◆ формувати вміння вчитися самостійно, тобто опановувати методами, способами і прийомами самонавчання, саморозвитку і самоконтролю.

№ з/п	Назва теми заняття та перелік основних питань (перелік дидактичного забезпечення, посилання на літературу та завдання на СРС)
1	Тема: Розрахунок збитків при забрудненні НПС Розрахунок розмірів відшкодування збитків, які заподіяні державі в результаті наднормативних викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря. Розрахунок розмірів відшкодування збитків, заподіяних державі внаслідок порушення законодавства про охорону та раціональне використання водних ресурсів <i>Література:</i> 6ст.24, 7ст. 25-26, 22 ст. 18, 21ст. 245-266, 6 ст. 3,7ст. 7, 22ст. 23-24, 21ст. 226. Завдання на СРС. Розрахунок розмірів збитків, заподіяних державі внаслідок самовільного використання води. Визначення збитків при перевищенні викиду і відсутності інструментального контролю.
2	Тема: Обчислення розміру збору за забруднення НПС Розрахунок забруднення атмосферного повітря викидами одинарного джерела

	Розрахунок викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря від автотранспорту. Обчислення збору за забруднення навколишнього природного середовища <i>Література: 6 ст. 2-16, 7ст.22, 21ст. 285-290, 6 ст. 18-19, 7ст. 27, 21ст. 230, 6ст. 15ст. 29, 7ст. 24-25, 21ст. 227-228.</i> Завдання на СРС. Визначення збитків при відсутності дозволу на викид речовин в атмосферу. Умови об'єднання групи джерел викидів.
3	Модульна контрольна робота
4	Тема: Розрахунок розмірів шкоди, такси. Визначення розмірів шкоди, зумовленої забрудненням і засміченням земельних ресурсів через порушення природоохоронного законодавства. Розрахунок розмірів шкоди, заподіяної лісовому господарству. Розрахунок розмірів шкоди, заподіяної територіям та об'єктам природно-заповідного фонду. <i>Література: 6ст. 37, 7ст. 45, 21ст.268-270.</i> Завдання на СРС. Розрахунок відшкодування шкоди від забруднення земель сільськогосподарського призначення нафтою. Такси для обчислення розмірів шкоди.
5	Здача диф. заліку

6. Лабораторні заняття (комп'ютерний практикум)

Згідно робочого навчального плану лабораторних робіт (комп'ютерних практикумів) не передбачено.

7. Самостійна робота

Самостійна робота студентів займає 60 % часу вивчення курсу, включає також підготовку до модульної контрольної та диф. заліку. Головне завдання самостійної роботи студентів – це опанування наукових знань в області охорони довкілля, що не ввійшла перелік лекційних питань, шляхом особистого пошуку інформації, формування активного інтересу до творчого підходу у навчальній.

№ з/п	Назва теми, що виноситься на самостійне опрацювання	Кількість годин СРС
Розділ 1. Державні органи екологічного контролю і інспектування, проведення інспекторських перевірок		
1	Ознайомитися з основними законодавчими актами у різних галузях охорони довкілля. Розглянути компетенцію державних органів місцевого самоврядування в галузі охорони довкілля. <i>Література: [4]ст.1-26, [14]ст.15-22</i> Повноваження, якими володіють громадські інспектори з охорони НПС. Розглянути форми статистично звітності об'єктів господарювання щодо охорони НПС <i>Література: [1]ст.25-29, [15] ст. 4-15</i> Розглянути якими законодавчими актами керується державний інспектор при складанні протоколу <i>Література: [3]ст. 23-27</i>	10
Розділ 2. Перевірка діяльності підприємств і нормативи часу при здійсненні інспектування		
2	Охарактеризувати порядок вилучення незаконно добутих природних ресурсів або продукції, що з них вироблена <i>Література: 7ст. 23-30</i> Розглянути за рахунок кого проводиться покриття витрат на здійснення лабораторних досліджень <i>Література: [15] ст. 23-27.</i> Охарактеризувати критерії нормування якості навколишнього природного середовища в галузі охорони атмосферного повітря <i>Література: [13] ст. 11-18.</i>	10

	Проаналізувати методи визначення забруднюючих речовин на підприємстві <i>Література:</i> [13] ст. 22-28. Охарактеризувати власність на води <i>Література:</i> [16] ст.14-15; [18]ст. 22. Методи зменшення забруднення поверхневих і підземних вод <i>Література:</i> [18]ст. 15-17. Охарактеризувати вимоги поводження з відходами лікарських закладів <i>Література:</i> [1]ст. 39; [14]ст. 26.	
Розділ 3. Здійснення державного контролю за охороною земель, лісів та інших рослинних ресурсів		
3	Проаналізувати юридичні документи в галузі охорони земельних ресурсів <i>Література:</i> [1-4]ст. 55-60. Охарактеризувати лісовпорядкування в інших країнах <i>Література:</i> [5]ст.35; [12]ст. 67-69; [21] ст.145. Вказати причини планування відстрілу диких тварин <i>Література:</i> [5]ст. 25; [12]ст. 39. Охарактеризувати порядок проведення комплексної інвентаризації місць накопичення невідомих, заборонених і непридатних до використання в сільському господарстві хімічних засобів захисту рослин <i>Література:</i> [9]ст. 30; [21]ст. 110.	10
Розділ 4. Порядок встановлення, обчислення та сплати зборів за забруднення навколишнього природного середовища		
4	Розглянути за рахунок кого проводиться покриття витрат на здійснення лабораторних досліджень <i>Література:</i> [9] ст.55 Видача, скасування або припинення дії дозволів, лімітів та квот. <i>Література:</i> [6]ст. 21-25; [7]ст. 13-17. Аналіз нормативної документації, якою регулюються доступ громадян до екологічної інформації <i>Література:</i> [4]ст. 27; [7]ст. 38-39.	12
5	Контрольна робота з розділів 1-3	6
6	Підготовка до диф. заліку	6
	Всього годин	54

8. Індивідуальні завдання

Індивідуальні завдання в даному кредитному модулі не передбачені робочим навчальними планами.

9. Контрольні роботи

З метою контролю рівня засвоєння матеріалу та сприйняття його студентами, протягом семестру проводиться 1 модульна контрольна робота, яка поділяється на дві по 45 хвилин (Додаток А). Кожний варіант містить 3 питання. Максимальна кількість балів за контрольну роботу дорівнює 30 балів.

10. Рейтингова система оцінювання результатів навчання

За денною формою навчання пропонується впровадження м'якої рейтингової системи оцінки успішності засвоєння студентами навчального матеріалу з кредитного модуля. Рейтинг студента з кредитного модуля «Екологічне інспектування» складається з балів, що отримуються за:

- 1) дві контрольні роботи (запланована за робочим планом МКР поділяється на 2 роботи тривалістю по 45 хвилин);
- 2) відповідей на практичних роботах (4 відповіді по 10 балів протягом семестру);

Положення про рейтингову систему оцінки успішності студентів з кредитного модуля «Екологічне інспектування» наведено в додатку В.

11. Методичні рекомендації

Лекційні та практичні заняття проводяться у навчальних групах чисельністю 15-30 студентів.

Кредитний модуль вивчається шляхом аудиторного прослуховування лекцій із застосуванням мультимедійного обладнання, повторення пройденого матеріалу в аудиторні години, детального вивчення пройденого матеріалу в домашніх умовах, уточнення окремих моментів на практичних заняттях, самостійного вивчення окремих тем.

Для забезпечення студентів методичною літературою розроблено курс лекцій, методичні вказівки до проведення практичних занять та виконання самостійної роботи з курсу [22], рекомендовані Вченою Радою ІХФ.

12. Рекомендована література

12.1. Базова

1. Положення про Державну екологічну інспекцію. – Затверджено постановою КМУ в редакції від 16 червня 2004 р., №770.

2. Положення про Державну екологічну інспекцію в областях, містах Києві та Севастополі. – Затверджено наказом Мінприроди від 19 грудня 2006 р., №548.

3. Положення про Державну Азово – Чорноморську екологічну інспекцію. – Затверджено наказом Мінприроди від 6 грудня 2006 р., №526.

4. Положення про Державну екологічну інспекцію Азовського моря. – Затверджено наказом Мінприроди від 23 лютого 2004 р., № 64.

5. Порядок організації та проведення перевірок суб'єктів господарювання щодо дотримання вимог природоохоронного законодавства. – Затверджено наказом Мінприроди від 10 вересня 2008 р., №464.

6. Методичні рекомендації «Про порядок проведення інспекторських перевірок по дотриманню природокористувачами вимог законодавства по охороні навколишнього природного середовища». – Затверджено наказом Головної екологічної інспекції Мінприроди від 28 березня 1994 р., №7.

7. Методичні рекомендації «Про порядок виявлення порушень та застосування заходів впливу до порушників природоохоронного законодавства». – Збірник методичних рекомендацій про державний контроль за дотриманням вимог природоохоронного законодавства». – За ред. А.М. Коренчука, В.Д. Солодкого. – Чернівці: Зелена Буковина, 1996. – с. 17-42.

8. Порядок обмеження, тимчасової заборони (зупинення) чи припинення діяльності підприємств, установ, організацій і об'єктів у разі порушення законодавства про охорону навколишнього природного середовища. – Затверджено постановою ВРУ від 29 жовтня 1992 р., №2751 – XII.

9. Перелік видів діяльності, що належать до природоохоронних заходів. – Затверджено постановою КМУ в редакції від 17 грудня 2004 р., №1700.

10. Закон України «Про охорону атмосферного повітря». – Збірник законодавчих актів: Законодавство України про охорону навколишнього середовища. – Київ, Парламентське видавництво. – 2006, с. 79-95.
11. Закон України «Про охорону земель». – Збірник законодавчих актів: Законодавство України про охорону навколишнього природного середовища. – Київ, Парламентське видавництво. – 2006, с. 96-119.
12. Закон України «Про державний контроль за використанням та охороною земель». – Збірник законодавчих актів: Законодавство України про охорону навколишнього природного середовища. – Київ, Парламентське видавництво. 2006, с. 120-129.
13. Положення «Про встановлення рівнів шкідливого впливу фізичних і біологічних факторів на атмосферне повітря». – Затверджено постановою КМУ від 31 грудня 1993 р., №1092.
14. Інструкція «Про зміст та порядок складання звіту проведення інвентаризації викидів забруднюючих речовин на підприємстві». – Затверджено наказом Мінприроди від 10 лютого 1995 р., №7.
15. Методичні рекомендації «Про нормативи часу при здійсненні робіт по держконтролю за додержанням природоохоронного законодавства». – Збірник методичних рекомендацій про державний контроль за дотриманням вимог природоохоронного законодавства. – За ред. А.М. Коренчука, В.Д. Солодкого. – Чернівці: Зелена Буковина, 1996. – с. 201-213.
16. Інструкція «Вимоги до розміщення та обладнання місць відбору проб з газопилових потоків». – Там же. – с. 214-216.
17. Положення «Про проведення операції «Чисте повітря». – Там. Же. – с. 176-188.
18. Інструкція «Про відбір проб води». – Там же. – с. 217-220.
19. Методичні рекомендації «Про здійснення екологічного контролю за впливом тваринницьких комплексів на водні об'єкти». – Там же. – с. 128 – 134.
20. Порядок планування та проведення перевірок з питань здійснення державного контролю за використанням та охороною земель. – Затверджено наказом Держкомітету по земельних ресурсах від 12 грудня 2003 р., №312.
21. Свояк Н.І. Екологічне інспектування. – Черкаси: Вертикаль, Видавець Кандич С.Г. – 2008. – 464 с.
22. Методичні вказівки до проведення практичних (семінарських) робіт та до виконання самостійної роботи з курсу «Екологічне інспектування» для студентів спеціальності 7.04010601, 8.04010601 Екологія та охорона навколишнього середовища.

12.2. Допоміжна

23. Інструкція з оформлення державними інспекторами з контролю за використанням і охороною земель Держземінспекції та її територіальних органів матеріалів про адміністративні правопорушення. – Затверджено наказом Держкомітету по земельних ресурсах від 28 квітня 2009 р., №205.
24. Порядок встановлення нормативів збору за забруднення навколишнього природного середовища і стягнення цього збору. – Затверджено постановою КМУ від 1 березня 1999 р., №303.
25. Інструкція про порядок обчислення та сплати збору за забруднення навколишнього природного середовища. – Затверджено наказом Мінприроди та Державної податкової адміністрації від 19 липня 1999 р., №544/3837.
26. Методика розрахунку розмірів відшкодування збитків, заподіяних державі внаслідок порушення законодавства про охорону та раціональне використання водних ресурсів. – Затверджено наказом Мінприроди від 20 липня 2009 р., №389.
27. Збірник методичних рекомендацій про державний контроль за дотриманням вимог природоохоронного законодавства. – за ред. А.М. Коренчука, В.Д. Солодкого. – Чернівці: Зелена Буковина, 1996. – 248с.

28. Законодавство України про охорону навколишнього природного середовища. Збірник законодавчих актів. – Київ, Парламентське видавництво, 2006. – 200с.

29. Екологія і закон. Екологічне законодавство України у двох книгах. – За ред.. В.У. Андрейцева. – Київ, Юрінком Інтер, 1998. – Кн. I 699 с., Кн. II 575 с.

13. Інформаційні ресурси

Електронні ресурси з курсу «Екологічне інспектування», а саме:

- навчальну програму дисципліни,
- робочу навчальну програму кредитного модуля,
- методичні вказівки до проведення практичних занять та виконання самостійної роботи.

розміщено за адресою <http://www.eco-paper.kpi.ua/for-student>, а також у електронному кампусі.

ПИТАННЯ ДЛЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ 1

Варіант № 1

1. Який порядок притягнення до адміністративної відповідальності?
2. Які шляхи вирішення проблем лісокористування в лісах Буковини і Карпат?
3. Які права та обов'язки інспектора з охорони навколишнього природного середовища

Варіант № 2

1. Які особливості державного екологічного контролю природно – заповідних територій та об'єктів?
2. Які поняття природоохоронного інспектування?
3. Як проводиться перевірка стаціонарних джерел забруднення повітря?

Варіант № 3

1. Які основні порушення законодавства атмосферного повітря?
2. Які особливості перевірки меліоративних систем?
3. Які проблеми природно – заповідного фонду?

Варіант № 4

1. Які шляхи здійснення охорони диких тварин?
2. Як виявити порушення природоохоронного законодавства?
3. Які правила оформлення протоколу про адміністративне порушення вимог природоохоронного законодавства?

Варіант № 5

1. Як проводиться організація перевірки у галузі охорони, використання і відтворення тваринного світу?
2. Які основні порушення водного законодавства?
3. Як проводиться оформлення акту перевірки дотримання вимог природоохоронного законодавства?

ПИТАННЯ ДЛЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ 2

Варіант № 1

1. Як проводиться вилучення знарядь незаконного добування природних ресурсів та продукції, що з них вироблена?
2. Які є етапи перевірок?
3. Які є правила оформлення постанови про обмеження, зупинення (тимчасово) роботи чи будівництва підприємств та інших об'єктів, використання природних ресурсів, що здійснюються з порушенням природоохоронного законодавства.. Здійснення державного контролю за утворенням, розміщенням і утилізації відходів?

Варіант № 2

1. Який порядок притягнення до адміністративної відповідальності порушників?
2. Які проводиться державний екологічний контроль на державному кордоні?
3. Яке міжнародне співробітництво зв'язане з питаннями попередження екологічних правопорушень?

Варіант № 3

1. Як проводиться комплексна перевірка промислових підприємств?
2. Як проводити рейдові перевірки? Основні принципи Законодавства України про державну екологічну інспекцію

3. Як проводити перевірка транспортних засобів?

Варіант № 4

1. Яка мета та порядок здійснення інспекторських перевірок по охороні довкілля?
2. Як проводити операція «Чисте повітря»?
3. Як здійснюється державний контроль в галузі використання та відтворення рибних запасів?

Варіант № 5

1. Яка відповідальність за порушення вимог земельного законодавства?
2. Які заходи дисциплінарного впливу?
3. Які права інспектора з охорони навколишнього природного середовища?

ПИТАННЯ ДО ДИФ. ЗАЛІКУ

1. Що відноситься до центральних державних органів екологічного контролю?
2. Які є Комітети і Служби серед державних органів екологічного контролю?
3. Які є Департаменти, Інспекції і Управління серед державних органів екологічного контролю?
4. Що можна включити в загальні відомості про Державні екологічні інспекції?
5. За чим здійснює контроль Держекоінспекція (головна)?
6. Які пропозиції до Мінприроди подає Держекоінспекція?
7. Які є регіональні держекоінспекції?
8. Що можна включити в загальні відомості про Чорноморсько – Азовські держекоінспекції?
9. Які основні завдання виконують Чорноморсько – Азовські держекоінспекції?
10. Чим регламентуються перевірки суб'єктів господарювання щодо дотримання ними вимог природоохоронного законодавства?
11. В якому значенні використовуються терміни: Акт перевірки, об'єкт перевірки, державний інспектор?
12. Яка мета інспекторських перевірок суб'єктів господарювання та яку допомогу повинно надавати інспекторам їх керівництво?
13. З чого повинна початися інспекторська перевірка об'єкта?
14. Що зобов'язаний розглядати державний інспектор в ході перевірок об'єкта?
15. Що і як перевіряється в ході проведення інспекторської перевірки об'єкта?
16. Які матеріали і документи повинні розглядатися при перевірці повітряохоронної діяльності підприємства?
17. Що повинен зробити державний інспектор, отримав документи по повітряохоронної діяльності підприємства?
18. Що обстежується при перевірці виробничих підрозділів підприємства?
19. Чим регламентується проведення інвентаризації і складання звіту по викидам забруднюючих речовин на підприємстві?
20. Як визначаються в Інструкції такі терміни: викид речовини, інвентаризація викидів, потужність викиду, джерело забруднення атмосфери, стаціонарне джерело забруднення атмосфери, пересувне джерело забруднення атмосфери, точкове джерело викидів?
21. Як визначаються в Інструкції такі терміни: лінійне джерело викидів, площинне джерело викидів, організований викид, неорганізований викид, технологічне джерело забруднення, граничні нормативи утворення забруднюючих речовин, концентрація забруднюючих речовин, газоочисна установка?
22. Що встановлюється при перевірці водоспоживання підприємства?
23. Що вивчається при інспекційній перевірці водовідведення з підприємства?
24. Що виявляється при перевірці санітарного стану території об'єкту і потенційних джерел забруднення поверхневих і підземних вод?
25. Чим регламентується здійснення контролю за впливом тваринницьких комплексів на водні об'єкти?
26. Які особливості забруднення вод тваринницькими комплексами?
27. Як здійснюється водопостачання тваринницьких комплексів і видалення гною з їх приміщень?
28. Чим регламентується здійснення державного контролю за використанням і охороною земель?
29. Які є методи здійснення державного контролю за використанням і охороною земель і види перевірок?

30. Що таке планові перевірки дотримання вимог земельного законодавства і як вони здійснюються?

31. Чим регламентується порядок встановлення, обчислення та сплати збору за забруднення довкілля?

32. Що є об'єктами обчислення збору, за що він справляється і хто може бути платниками збору?

33. Від чого залежать величини нормативів збору і як вони індексуються?

34. Чим регламентується визначення розмірів відшкодування збитків, заподіяних державі внаслідок порушення водного законодавства?

35. В яких випадках відшкодовуються збитки, заподіяні державі внаслідок порушення вимог водного законодавства?

ПОЛОЖЕННЯ
про рейтингову систему оцінки успішності студентів
з кредитного модуля "Екологічне інспектування"

за спеціальністю 101 Екологія спеціалізацією Екологічна безпека.

Розподіл навчального часу за видами занять і завдань з кредитного модуля згідно з
робочим навчальним планом

Форма навчання	Семестри	кредитів/годин Всього	Розподіл навчального часу за видами занять						атестація Семестрова
			Лекції	Практичні заняття	заняття Семінарські	Лабораторні роботи	практикум Комп'ютерний	СРС	
Денна	1	3/90	27	9	-	-		54	Диф. залік

Рейтинг студента з дисципліни складається з балів, що він отримує за:

1. чотири відповіді на практичних заняттях,
2. дві контрольні роботи (1 МКР поділяється на 2 роботи тривалістю по 45 хвилин)

Система рейтингових (вагових) балів та критерій оцінювання

1. Робота на практичних заняттях.

Ваговий бал – 10. Максимальна кількість балів на всіх практичних заняттях дорівнює: 10 балів x 4 відповіді = 40 балів

Критерії оцінювання знань студентів

Бал	Повнота відповіді
10-9	Повна відповідь
8...7	У відповіді не наведені другорядні чи залежні від основних параметри (матеріали)
6...5	У відповіді не наведено 1-2 основних параметри чи матеріали, не пояснені зв'язки між параметрами
4...3	У відповіді не наведено половину основних і кілька другорядних параметрів чи матеріалів
2...1	Відповідь поверхнева без наведення параметрів, умов, матеріалів, не зроблені висновки
0	Відповідь не зараховано.

2. Модульні контрольні.

Ваговий бал – 30. Максимальна кількість балів за всі контрольні роботи дорівнює: 30 балів x 2 роботи = 60 балів

Критерії оцінювання контрольних робіт

Бал	Повнота відповіді
30...25	Повна відповідь
24...20	У відповіді не наведені другорядні чи залежні від основних параметри (матеріали)
19...15	У відповіді не наведені деякі основні та другорядні параметри
14...10	У відповіді не наведено половину основних і кілька другорядних параметрів чи матеріалів
9...5	Відповідь поверхнева без аналізу параметрів, умов, матеріалів, неповні висновки
4...1	Контрольна робота не задовільна.

0	Відсутність роботи
---	--------------------

Штрафні та заохочувальні бали:

- підказування студенту під час його відповіді -1 бал
- підглядання в підручник чи конспект під час контрольної .. -2 бали
- доповідь по темі одного з розділів предмету +2.... +4 бали

Розрахунок шкали (R) рейтингу:

Розрахунок балів контрольних заходів впродовж семестру складає:

$$R_c = 40 + 60 = 100 \text{ балів}$$

За результатами навчальної роботи за перші 7 тижнів «ідеальний студент» має набрати 50 балів. На першій атестації (8-й тиждень) студент отримує «зараховано», якщо його поточний рейтинг не менше 20 балів.

За результатами навчальної роботи за 13 тижнів навчання «ідеальний студент» має набрати 90 балів. На другій атестації (14-й тиждень) студент отримує «зараховано», якщо його поточний рейтинг не менше 45 балів.

Максимальна сума балів складає 100. Для отримання заліку з кредитного модуля «автоматом» потрібно мати рейтинг не менше 60 балів.

Студенти, які наприкінці семестру мають рейтинг менше 60 балів, а також ті, хто хоче підвищити оцінку в системі ECTS, виконують залікову контрольну роботу.

Завдання контрольної роботи складається з трьох питань різних розділів робочої програми.

Кожне питання контрольної роботи оцінюється у 10 балів відповідно до системи оцінювання:

- «відмінно», повна відповідь (не менше 90% потрібної інформації) – 10-7 балів;
- «добре», достатньо повна відповідь (не менше 75% потрібної інформації або незначні неточності) – 6-3 бал;
- «задовільно», неповна відповідь (не менше 60% потрібної інформації та деякі помилки) – 3-1 балів;
- «незадовільно», незадовільна відповідь – 0 балів.

Критерії оцінки R_d відповідей студентів на заліку (по системі ECTS та традиційній)

$R_d = R_c + r_c + R_{dz}$	Оцінка ECTS	Традиційна
95...100 балів	A	Відмінно
85...94 балів	B	Добре
75...84 балів	C	
65...74 балів	D	Задовільно
60...64 балів	E	
$R < 60$ балів	F_x	Незадовільно
Якщо $r_c < 27$ балів або не виконані інші умови допуску до заліку	F	Недопущений

Склав: доцент кафедри екології та технології рослинних полімерів Носачова Ю.В.

(посада викладача, прізвище та ініціали, підпис)

Затверджено на засіданні кафедри Екології та технології рослинних полімерів

(назва кафедри)

Протокол № 10 від 18 травня 2017

Завідувач кафедри

_____ Гомеля М.Д.
(підпис) (ініціали, прізвище)

Протокол № _____ від _____ 2018

Завідувач кафедри

_____ Гомеля М.Д.
(підпис) (ініціали, прізвище)